

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutiones Morales

In Quibus Vnivers[a]e Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

10 De donatione inter virum, & vxorem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

Quinto, quando filius adit hereditatem, reuente patre, *l. ult. §. Sin autem. C. de Bonis. quas lib.*

Sexto, quando filio familias legatur seruus, vt eum manumittat. *l. ult. §. ult. C. de bonis quas lib.*

Septimo, quando filio familias obueniunt bona post matrimonium, sine iusta, & debita sua à parentibus diluotum. *Authent. vt nulli iudicium, de iudicis. §. Quia vero, collat. 9.*

Octauro, quando filio familias legatus est usufructus: nam seruituti subici talis fructus non potest. *l. i. ff. de usufructu legato.*

Nono, quando filius familias accipit & habet dotem patre tenente, nec se vltio modo obligante, tunc enim usufructus in ea dote patri non acquiritur. *Bartol. & Glossa in contra. ff. Rebus amotis.*

Decimo, quando pater donat filio familias aliquid propter eius merita, dummodo merita equentur cum eo, quod donat pater. *Bartolus in l. i. §. Nec castrense. ff. de collat. & in l. Si donatio e. eod. tit. & in l. Frater à fratre. ff. de condit. in deb.*

Ex his intelligitur, filium emancipatum, cum sit sui iuris, si viginti quinque annorum aetatem excelesit, posse donare, & alienare. *c. constitutus, de in integrum restitut.*

Quid autem, si eum pater filium emancipat, aliquid donat, tamquam emancipationis præmium? Respondet Baldus in *l. vt liberis. C. de collat. & in l. i. §. Nec castrense. ff. eod. tit.* donationem non valere, quia est absoluta, & simplex, graus & liberaliter facta, non ob causam, nam filius potius patri donare deberet, eo quod eum soluit patria potestate, quam pater filio.

Quid item, si pater donet filio in ipsius potestate constituto, & postea illum emancipet? talisne donatio conualescet, ipsaque emancipatione confirmabitur? Respondeo, eam confirmatam iri, nisi id fuerit ante reuocatum. *l. Sine. C. de Donat.*

Quarto quaeritur, quibus de causis possit reuocari à patre donatio facta filio iam emancipato & soluto patria potestate? Respondeo, ob causas, quæ sequuntur.

Primo, si filius atroci iniuria patrem affecerit.

Secundo, si in eum impias manus iniecerit.

Tertio, si propter filium res patris grauem iacturam fecerint.

Quarto, si filius vitæ patris insidiam tentauerit.

Quinto, si conditionem in donatione appositam non impleuerit.

Sexto, si patri impie alimenta denegauerit.

Quinto quaeritur, An donatio inter patrem, & filium familias, si iurcurando confirmetur, valeat? Olim controuersia fuit inter Doctores: sed nunc communis est opinio valere. Baldus in *l. ult. num. 8. C. de Vsuceptionibus pro donato.* Et communem esse opinionem, testantur Alexander, Corneus, Socinus, Iafon, & alii apud Iul. Clarum, *questione octaua, versu. Sed quæro.* Et ratio est, quia donatio inter patrem & filium familias contra ciuiles tantum, non contra bonos mores est: at iurcurandum confirmat contractum, qui solum ciuili iure prohibetur.

* *

* *

De Donatione inter virum, & vxorem.

CAPVT X.

PRIMO quaeritur, An donatio inter virum, & vxorem sit iure communi prohibita? est: nam in *l. i. ff. de Donat. inter virum & vxorem* verba hæc sunt: Moribus apud nos receptum est, ne inter virum & vxorem donatio valeret. Hoc autem receptum est, ne mutuo amore se iniucem spoliarent, donationibus non temperantes, sed profusa erga se facilitate vtentes. Ita lex. Iure etiam Canonico prohibetur donatio inter coniuges. *c. Donatio de Donat. inter virum, & vxorem.* Vnde vetus prouerbium est: (Potri folio ligantur matupia amantium.) Et ad hoc donatio inter virum, & vxorem prohibetur, vt in *l. Si sponsus, ff. eodem titul.* dicitur: (Si sponsus sponsæ donaturus traiderit Titio, vt es sponsæ daret, deinde Titius tradiderit post nuptias secutas: si quidem maritus eum interposuit donationem non valere, quæ post contractas nuptias perficiatur,) sic ibi. Donatio itaque inter virum, & vxorem, nisi morte confirmetur, non valet: & donatore viuente penitus euanescit, si reuocetur ab eo expressè, vel tacitè, vel si is, cui facta est donatio, prius moriatur, quam donatum acceperit.

Secundo quaeritur, An inter virum & vxorem donatio causa mortis facta subsistat? Respondeo, minimè. *l. Idem est, ff. de Donat. & Glossa in l. i. in verbo legatum, ff. de Doto prelegata.*

Et ita habet communis opinio, teste *Conarruuius in Rubric. de testamen. Par. 3. num. 2. Iul. Clarus. questione. 9. vers. & hæc quidem.*

Sed quaeritur, An donatio inter virum, & vxorem, si iurcurando confirmetur, vim habeat? Duæ sunt opiniones, vt refert *Panormitanus numer. 9. de Donat. inter virum & vxorem, & testatur Iulius Clarus, questione citata:* vna est, talem donationem non confirmari iurcurando, ac proinde nullius momenti esse. Ita *Bartolus in l. Qui testamentum, ff. de Probat. & vt testis est Socinus, cons. 66. numer. 12. & seqq. libro primo.* hanc sententiam tenent plures, & excellentiores, & longe maioris auctoritatis scriptores, & eam valde probabilem, dicit *Panormitanus* loco præfato.

Altera sententia est, talem donationem valere, quam dicit esse communem. *Imola in c. Cum contingat, numer. 89. de iurcurando:* idem ait *Panormitanus eodem in loco, quem paulo ante retulimus.* Et reuera communis est, eamque secuti sunt *Alexander, Arctinus, Corneus, Antonius, Abbas, Decius, Ioann. Rubeus, Paris, Ripa, Aleciatus, Craueta, Ioann. Lignanus, & alii, quos citat Iulius Clarus. questione nona.* Immo eam quoque tenuit *Bartolus* sibi ipse contrarius in *l. Sine, & Augerius, ff. Ad legem falcidiam, & Socinus, etiam sibi contrarius cons. 77. numero. 15. vers. Nec obstat septima, lib. 1.*

Hæc duæ opiniones inde ortæ sunt, quod auctores primæ sententiæ putauerunt donationem inter virum, & vxorem, non solum cum ciuili, sed etiam cum naturali iure pugnare: eo quod talis donatio coniugibus plurimum noceat, vt colligitur, ex *l. Moribus, & l. Nec esset, & l. Hæc ratio ff. de Donat.* At iurcurandum, quod est contra ius naturale, conscientiam non obligat. *c. Non est obligatorium, de Reg. iuris in sexto.*

Auctores verò secundæ sententiæ, opinati sunt, talem donationem solum esse contra ciuiles, non contra naturales mores. Et certe ita dicendum videret: quare talis donatio rata est & firma, cum iurcurando confirmatur.

Quarto quaeritur, An donatio inter virum & uxorem sit universè prohibita, an verò certis in causis tantummodo? Respondeo, eam in causis, quæ sequuntur, esse minimè prohibitam.

Primo, si Imperator donet Augustæ, & è contratio, l. *Donationes, C. de Donat. inter virum, & uxorem.*

Secundo, si maritus donet uxori pecuniam ad reficiendas dotales aedes incendio consumptas. l. *Quod si vir, ff. de Donat. inter virum & uxorem.*

Tertio, quando vir donat uxori quasi præmii causa, ut si senex ducat uxorem puellam, vel plebeius nobilem: nam tunc manut senectutem, vel ignobilitatem dono, & numero compensat, *Glossa in l. Si voluntate, C. de Dotis promissione, Bartolus in eadem. Panormitanus c. Donat. de Donat. num. 7.*

Quarto, quando coniux, qui donat, non sit donatione pauperior, quamvis alter ditior fiat, *Glossa in c. Donatio de Donat. ut si vir sit institutus hæres, & repudiet hereditatem donationis causa, ut deferatur ad uxorem in locum suum substitutam, vel si repudiet legatum, ut maneat penes uxorem, vel si rogatus esset, ut restitueret hereditatem uxori, ne detraheret quartam causâ donationis.*

Quinta, quando coniux, cui donatum est, non sit donatione locupletior, quamvis is, qui donat, pauperior evadat, *Glossa in c. Donatio, de Donat. ut si vir uxori pecuniâ in vnguenta dederit, & ea vxor emerit, l. Quod autem, §. 2. ff. de Donat. inter virum, & uxorem.*

Sexto, quando vxor marito donat causâ adipiscendæ dignitatis, & consequendi honoris. l. *quod adipiscenda, ff. de Donat. inter virum & uxorem.*

Septimo, quando maritus, constante matrimonio, remittit uxori in totum, vel ex parte dotem promissam, *Glossa in c. Cynus, & Baldus in l. Si constante, C. de Donat. ante nuptias, & ex eadem lege constat, constante matrimonio, posse uxorem dotem parvam augete, & posse virum donationem ante, siue propter nuptias ampliozem efficere, ut si vxor dotem auget, & posse maritum donationem facere, quæ requiritur cum dote, & etiam si ante nuptias nullam fecerit.*

Octavo, si vir donauerit uxori quid annuum, vel menstruum, ad eam cum sui, sustentandam, usque ad vires dotis, hoc est, fructus dotis, *Glossa in l. ex animo, ff. de donation. inter virum & uxorem.* Reliquum quod superest, reuocatur, si in modicum sit, id est, supra vires dotis, l. *ex animo proxime allata.*

Nono, quando donatio confertur in tempus matrimonii facti; hoc est, cum res donatur, ut fiat mariti, vel uxoris eo tempore, quo huius, vel illius, quando mors fuerit subsecuta. l. *Sed interim, & l. Si cum seruum uxori, & l. quia ff. de Donat. inter vir & ux.*

Quinto quaeritur, An donatio remuneratoria sit inter virum & uxorem prohibita? Minimè. l. *Quod autem, §. Si vir, ff. de Donat. inter virum, & uxorem.* Unde si vir donauerit uxori aliquam rem, ut vxor vicissim marito aliam rem, valet donatio, quia est compensatio quædam *Bartol. in l. Si diuortia, ff. de Verbo, & Panormitanus c. Donatio, de Donat. num. 7.*

Sexto quaeritur, An donatio, quæ est ob causam inter virum & uxorem, lege improbetur? Respondeo, minimè, quia lex dumtaxat locum habet in donatione gratis & liberaliter facta: quod autem donatur ob causam, redditur quasi debitum ex causa. *Panormit. in loco citato.*

Septimo quaeritur, An donatio inter virum, & uxorem confirmetur morte donatoris, si ante mortem expressè, vel tacitè reuocata non fuerit? Confirmatur, l. 1. & 3. C. de Donat. inter virum, & uxorem, & c. Donatio, de Donat. inter virum, & uxorem, dummodo tamen non sit maioris quantitatis, quam 500. solidorum, & dummodo non sit ab eorum usufructu.

Talis enim donatio non confirmaretur obitu donatoris, nisi expressè eam in morte ratam habuisset: tunc enim valet, ut in legato, quod usufructu non indiget. *Glossa in Ioan. Andreas in c. Donatio, superius allegato.*

Octavo quaeritur, An donatio inter virum, & uxorem confirmetur morte civili, quæ est per solemnem professionem in Religione emissam. Innocentius, in c. Donatio, negat confirmari, quia requiritur mors, quæ matrimonium dirimatur; matrimonium autem non nisi naturali morte dissoluitur.

Sed Ioannes Andreas, & Cardinalis in prædicto, c. Donatio, sentiunt confirmari, dummodo matrimonium sit ratum, non consummatum, & professio sit Religiosis, quæ nihil proprium habet punitum, aut communiter, qualis est Religio Mendicantium: eo quod bona eius, qui in Monachalem Religionem ingreditur, in eaque professionem emittit, iure communi transeunt ad Monasterium. *Ausubtica. Si qua mulier, C. de Sacrosancta Ecclesia.* Sed hoc Innocentius non negat.

De Donatione, quæ fit causa mortis.

CAPIT. XI.

PRIMO quaeritur, Quid sit donatio causa mortis? Respondeo, eam esse, quando rem donatam malo, me habere, quam eum, cui dono, sed magis ipsum, quam meum hæredem. l. *ff. de Donat. causa mortis.* Talis autem donatio tribus modis fit.

Primo, cum quis donat nullo metu præsentis periculi conterritus, sed sola mortis cogitatione.

Secundo, cum quis commotus impendente, vel instante mortis periculo ita donat, ut statim, res fiat acceptantis.

Tertio, cum quis, mortis periculo imminente, non sit donat, ut statim res fiat acceptantis. Sed tunc demum fuerit infecta, siue cum donator decefferit, l. 2. ff. de Donat. mortis causa.

Secundo quaeritur, An cum dubii sumus, sit ne donatio causa mortis, an potius donatio inter vivos, haberi debeat pro donatione causa mortis? Communis est opinio, non esse censendam donationem causa mortis, nisi facta sit mentio mortis.

Unde cum ambigui sumus, habenda est donatio pro donatione inter vivos. *Glossa in l. apud Celsium, §. Iulianum, in verbo, spondisset, ff. de Doli mali except. & communem esse opinionem, testis est Iason in l. Qua dotis, numer. 26. ff. Solutio matrimonio, & Iul. Clarus, lib. 4. sentent. questione 4. Quare, qui contendit aliquam donationem esse causa mortis, probare compellitur, in ea donatione factam esse mentionem mortis.*

Quid, si facta sit donatio ab infirmo, præsertim grauiet agrotante, aut etiam periclitante? Antonius Butrius in capite secundo de consuetudine, censet esse donationem causa mortis, sed, teste Iulio Claro, questione quarta, communis sententia est, censendam esse donationem inter vivos, nisi facta sit mentio mortis. Aliud enim est, morientem donare, aliud, donare causa mortis: nam moriens quis potest etiam donationem facere inter vivos.

Quid inidem, si is, qui grauiet agrotat, in testamento, vel Codicillis donationem fecerit? Ea ne sit habenda pro donatione mortis causa? Iulius Clarus, questione quarta dicit eam censendam donationem causa mortis, & in hoc locum habere sententiam Antonii Butrii. Sed reuera, ut iam sæpe diximus, nisi fiat mortis mentio, non est donatio causa mortis.